Norsk fjärilskatalog

Aarvik,L., Berggren, K. & Hansen, L.O. *Catalogus Lepidoterorum Norvegiae.* Zoologisk Museum, Universitet i Oslo. 192 sidor. Format 27 x 20 cm. Bunden. ISBN 82-995095-1-3. Pris 250 NOK (inbunden) eller 200 NOK (häftad).

Senast Norges fjärilsfauna presenterades i katalogform var 1933 då Karl Haanshus publicerade en lista över alla norska arter. Behovet av en ny katalog har vuxit, inte bara till följd av det stora antalet arter, som man funnit nya för Norge, utan också på grund av stora systematiska och nomenklatoriska förändringar som skett därefter.

Nu har detta tomrum fyllts av en ny, detaljerad katalog, som kan beställas från Karsten Sund, Zoologisk Museum, Universitetet i Oslo, Sarsg. 1, N-0562 Oslo, Norge, telefon +47 22 85 16 82, e-mail: karsten.sund@toyen.uio.no.

Arbetet med katalogen påbörjades 1986, då en grupp bildades för att gå igenom alla offentliga samt större privata samlingar med syfte att senare sammanfatta alla kontrollerade fynd i en utbredningskatalog. Ca 100 000 uppgifter fördes in i en databas och resultatet föreligger nu i en vacker bok med rykande färska uppgifter om norska förekomster och senaste namnändringar.

Boken inleds med en kort historik över fjärilsforskning i Norge. Många välkända namn, också för oss svenskar, passerar revy. Vid förra sekelskiftet var ca 1300 arter kända medan man nu kan notera 2123 arter, nästan en fördubbling. Landets geografi och topografi har inte gjort det lätt för de fåtaliga lepidopterologerna i Norge att systematiskt ta reda på vad som ryms inom landet. Å andra sidan kan man säkerligen ännu finna mängder av hittills oupptäckta arter. Liksom det bland norska växter finns s.k. huldreväxter med mycket disjunkt utbredning, finns också bland fjärilar flera arter, vars förekomst i Norge väcker förundran. Man kan bara nämna några av dessa: *Hadula colleti* (*furca*), *Phyllonorycter cydoniella*, *Gracillaria loriolella*, *Scrobipalpa reiprichi*, *Ostrinia quadripunctalis* och *Agrotis luehri*. Hur den sistnämnda arten ska uppfattas kommer väl även i framtiden att debatteras. Till detta kommer ett antal arter som i Norden bara påträffats längst upp i Finnmarka.

I de följande avsnitten behandlas de överväganden arbetsgruppen ställts inför vad gäller t.ex. släktavgränsningar och namn på olika taxa. Statistik över artantalet i olika distrikt visas. Man kan notera, att området kring Oslo uppvisar det största antalet arter, säkert inte bara beroende på närheten till ett större lärosäte, utan också som en följd av det gynnsamma klimatet där.

Introducerade arter har lyfts ut ur den ordinarie listan och finns med längre bak i boken. Avgränsningen mellan "naturligt förekommande" och introducerade blir nästan alltid föremål för diskussion och det kanske förvånar någon att en så flygstark art som *Helicoverpa armigera* förts till de introducerade, men ännu har uppenbarligen inget exemplar nått Norge av egen kraft.

Huvuddelen av boken upptas av katalogen, där varje arts förekomst i resp. faunistisk provins har bokförts. Till taxa med nyligen genomförd namnändring, sällsynt förekomst eller tagen i enstaka exemplar finns kommentar på norska och engelska efter katalogdelen. Även annan text finns i två språkversioner, till glädje för utomnordiska samlare. Tyvärr saknas en förklaring av provinsnamnens förkortningar.

Litteraturlistan upptar nästan 200 titlar med de viktigare arbetena inom norsk fjärilsfaunistik. Bokens register är väl genomarbetat.

Ett fåtal synonymer förekommer, och i stället hänvisas till andra kataloger. I stort sett endast de ändringar, som företagits under de senaste åren, finns med. Liksom i den svenska katalogen från 1994 noteras också arterna från de nordiska grannländerna, alltså även Island.

Boken är stabilt inbunden, pappret är föredömligt matt och layouten på katalogsidorna är balanserad. Det finns viss plats för anteckningar och tillägg, dock ej mellan arterna.

Man kan bara gratulera författarna och norsk fjärilsfaunistik till ett mycket vackert och viktigt bokverk. För den som befattar sig med nordiska, och i synnerhet norska fjärilar, är katalogen självskriven. Priset måste därtill anses skäligt.

Bengt Å. Bengtsson